

ורסאיי וחברת החצר

סמינר ב"א בהזדרכת ד"ר עודד רבינוביץ'

יום ב', 17:45–14:15, גילמן 320
שעת קבלה: יום ב', 13:00–12:00, גילמן 377
דואר אלקטרוני: odedra@post.tau.ac.il

תיאור הסמינר

חצרו של לואי הארבעה עשר בוורסאיי הייתה החצר הגדולה והמפוארת ביותר באירופה של המאות השבע עשרה והשמונה עשרה. בני התקופה חיקו אותה והקימו ארמונות ברוחה ברחבי אירופה, ומלומדים מודרניים הקדישו לה תשומת לב מרובה. החצר הייתה מוסד חיוני ורב פנים בחיים הפוליטיים והתרבותיים של העת החדשה המוקדמת: משק הבית והחיים האישיים של השליט היו מאורגנים סביב הטקסים שלה, אבל היא הייתה גם מרכז העצבים של מדינות שהפכו למורכבות ובירוקרטיות יותר. באמצעות מקרה המבחן של ורסאיי בתקופת לואי הארבעה עשר, נעמוד על האופן שבו החצר מתוארת במחקר ההיסטורי, הסוציולוגי, והאנתרופולוגי, ובאמצעות עבודתו הקלאסית של נורברט אליאס, נלמד לקשר בין מחקר מפורט על אתר חברתי מוגדר ל"תזות הגדולות" המגדירות את ההיסטוריה המערבית.

מטלות והערכה

במסגרת של סמינר ב"א, ניתן דגש רב לפיתוח יכולת הניתוח, ההבעה בכתב ובעל פה ובניית הדיון של הסטודנטים, בהסתמך על חומרי קריאה בהיקף משמעותי: הכנה ראויה לדיון בסמינר צריכה לקחת **כיום לימודים בשבוע**. הציון בסמינר מבוסס על:

השתתפות פעילה בכיתה, המבוססת על הקריאה לכל שיעור. השתתפות שבא לא תבוא לידי ביטוי בקיאות בחומר הקריאה לא תחושב בציון הסופי. משתתפים המעריכים שיתקשו במטלה זו, מתבקשים להיפגש עמי בנפרד עד לשבוע השלישי של הסמסטר לכל המאוחר. לפירוט, ראו גם "קווי מתאר להערכה של השתתפות בכיתה" [מסמך נפרד].

הגשת שתי עבודות קצרות: במהלך הסמינר יגישו המשתתפים שתי עבודות קצרות (בהיקף של כשניים-שלושה עמודים). מטלות אלה לא יקבלו ציון מספרי, אבל ישוקללו ביחד עם ההשתתפות בכיתה.

עבודה מסכמת: בהתאם להנחיות החוג להיסטוריה לתלמידי תואר ראשון. המשתתפים יגישו את הצעת המחקר הראשונית גם בכתב לפני תום הסמסטר (פרטים יימסרו בהמשך).

הנוכחות בסמינר היא חובה: משתתפים שייעדרו ללא אישור בכתב (סיבה רפואית/מילואים/חג) יותר מפעמיים לא יוכלו לקבל ציון בקורס.

מערך שיעור

ייתכנו שינויים בלוח הזמנים ובחומרי הקריאה. במידת הצורך תימסר לגביהם הודעה מראש.

קיצורים:

Elias = Norbert Elias, *The Court Society* (Oxford: Blackwell, 1983).

Duindam = Jeroen Duindam, *Myths of Power: Norbert Elias and the Early Modern European Court* (Amsterdam: Amsterdam University Press, 1994).

א. מבוא: חברת החצר ועלייתו לשלטון של לואי הארבעה עשר (9 במרץ, 2020)

הצגה של הסמינר וצפייה בסרט.

ב. ורסאיי ו"תהליך הציוויליזציה" (16 במרץ, 2020)

ספרות משנית:

גדי אלגזי, "הלכות הגוף וארגון החברה: 'תהליך הציוויליזציה' של נורברט אליאס", זמנים 70 (2000): 62–83.

T. C. W. Blanning, "Louis XIV and Versailles," in *The Culture of Power and the Power of Culture* (Oxford: Oxford University Press, 2002), pp. 29-52.

ג. ורסאיי, אליאס, והביקורת של לה ברוייר (23 במרץ, 2020)

לתשומת לב: יש להגיש את העבודה הקצרה הראשונה במפגש של שבוע זה.

תעודה:

Jean de La Bruyère, "Of the Court," in *The 'Characters' of Jean de La Bruyère* (London: John Nimmo, 1885), pp. 183-220.

ספרות משנית:

Duindam, pp. 13-34.

ד. החברה האריסטוקרטית וצריכת ראוה (30 במרץ, 2020)

תעודה:

מכתב של קולבר על העלויות של ורסאיי, 1663 [PDF]

Primary sources in William Beik, *Louis XIV and Absolutism: A Brief Study with Documents* (Boston: Bedford/St. Martin's, 2000), pp. 64-81

ספרות משנית:

Elias, 66-77

Hillay Zmora, "Court, Patronage, and Absolutist Cohabitation," in *Monarchy, Aristocracy, and the State in Europe, 1300-1800* (London: Routledge, 2001), pp. 76-94.

ה. הרצינוניות בחצר: כוח וטקסיות (20 באפריל, 2020)

תעודה:

סן סימון על מות יורש העצר [PDF]

ספרות משנית:

Elias, pp. 78-116.

ו. מגדר, הירארכיה פורמלית ובלתי פורמלית (27 באפריל, 2020)

תעודות:

מכתבים של מדאם, הנסיכה מהפליין [PDF]

סן-סימון על ה-Parvulo [PDF]

ספרות משנית:

Lynn Mollenauer, "The Magic of Mistresses at the Court of Louis XIV," in *Strange Revelations: Magic, Poison, and Sacrilege in Louis XIV's France* (University Park: Pennsylvania State University Press, 2007), pp. 111-127.

ז. טקסים, שליטה, והירארכיה (4 במאי, 2020)

תעודה:

Charlotte-Elisabeth, duchesse d'Orléans, *A Woman's Life in the Court of the Sun King* (Baltimore: Johns Hopkins University Press, 1997), pp. 116-117.

ספרות משנית:

Duindam, pp. 97-136

Giora Sternberg, *Status Interaction during the Reign of Louis XIV* (Oxford: Oxford University Press, 2014), pp. 1-12, 110-128.

ח. המלך וסביבתו: החצר כהקשר חברתי (11 במאי, 2020)

תעודות:

“Métier du Roy,” “The Qualities of Louis XIV,” and “Two Aspects of the King’s Character,” in Victor Malia-Milanes (ed.), *Louis XIV and France* (Houndmills: Macmillan Education, 1986), pp. 12, 15-16, 16-17.

ספרות משנית:

Elias, pp. 117-145

ט. דמות המלך בניתוח טקסטואלי (18 במאי, 2020)

תעודות:

Saint-Simon, *Memoirs of the Duc de Saint-Simon on the Times of Louis XIV and the Regency* (Boston: Hardy, Pratt, and co., 1902), vol. 3, pp. 280-310.

ספרות משנית:

Leo Spitzer, “Saint-Simon’s Portrait of Louis XIV,” in *Essays on Seventeenth-Century French Literature* (Cambridge: Cambridge University Press, 1983), pp. 117-144.

י. מדאם דה מנטנון כמלכה בחצר? (25 במאי, 2020)

תעודה:

Saint-Simon, *Memoirs of the Duc de Saint-Simon on the Times of Louis XIV and the Regency* (Boston: Hardy, Pratt, and co., 1902), vol. 3, pp. 311-340.

ספרות משנית:

Mark Bryant, “Partner, Matriarch, and Minister: Mme de Maintenon of France, Clandestine Consort, 1680-1715,” in Clarissa Campbell Orr (ed.), *Queenship in Europe, 1660-1815: The Role of the Consort* (Cambridge: Cambridge University Press, 2004), pp. 77-106.

י"א. גנים, פרחים ומשלים (1 ביוני, 2020)

הצגה ודיון השוואתי בכמה מקורות:

ספרות משנית:

Elizabeth Hyde, *Cultivated Power: Flower, Culture, and Politics in the Reign of Louis XIV* (Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 2005), pp. 145-167.

Allen Weiss, *Mirrors of Infinity: The French Formal Garden and 17th Century Metaphysics* (New York: Princeton Architectural Press, 1995), pp. 52-77.

Claire Goldstein, *Vaux and Versailles: The Appropriations, Erasures, and Accidents that Made Modern France* (Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 2008), pp. 113-121, 132-154.

Marc Fumaroli, *The Poet and the King: Jean de La Fontaine and His Century* (South Bend: University of Notre Dame Press, 2002), pp. 31-98.

י"ב. טבע ואקולוגיה (8 ביוני, 2020)

תעודה:

Martin Lister, *A Journey to Paris in the Year 1698* (London: Jacob Tonson, 1699), pp. 201-216.

ספרות משנית:

Chandra Mukerji, *Territorial Ambitions and the Gardens of Versailles* (Cambridge: Cambridge University Press, 1997), pp. 39-73, 248-259, 279-299.

Grégory Quenet, *Versailles, une histoire naturelle* (Paris: La Découverte, 2015), pp. 33-50 [in Hebrew translation]

י"ג. טבע, בעלי חיים, וציוויליזציה (15 ביוני, 2020)

לתשומת לב: יש להגיש את העבודה הקצרה השנייה במפגש של שבוע זה.

תעודה:

קטעים מתוך: פרנסואה דה לה-רושפוקו, "הרהורים או אמרות ואמרי שפר מוסריים (1678)", בתוך: כתבים נבחרים, תרגום יוסי אסודרי (תל אביב: הקיבוץ המאוחד, 2015), עמ' 35–123.

ספרות משנית:

Duindam, pp. 159-180.

Peter Sahlins, "The Royal Menageries of Louis XIV and the Civilizing Process Revisited," *French Historical Studies* 35 (2012): 237-267.

י"ד. סיכום (22 ביוני, 2020)

ספרות משנית:

Duindam, pp. 181-195

וחלוקה בין הפריטים הבאים:

Roger Chartier, "Social Figuration and Habitus," in *Cultural History: Between Practices and Representations* (Ithaca: Cornell University Press, 1988), pp. 71-94

Hélène Himelfarb, "Versailles: Functions and Legends," in *Rethinking France: Les lieux de mémoire*, ed. David P. Jordan (Pierre Nora editor for French) (Chicago: University of Chicago Press, 2001-2006), vol. 1, pp. 269-333.

Jacques Revel, "The Court," in *Realms of Memory*, ed. Pierre Nora (New York: Columbia University Press, 1997), vol. 2, pp. 71-121.